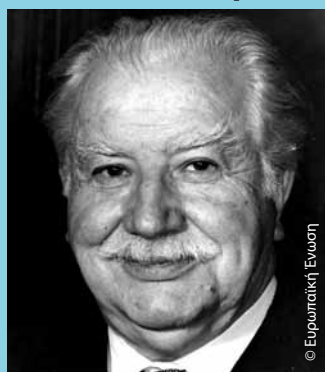

Γιόζεφ Μπεχ: πώς μια μικρή χώρα μπορεί να παίξει σπουδαίο ρόλο στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση

Γιόζεφ Μπεχ 1887- 1975

Ο Γιόζεφ Μπεχ ήταν ο Λουξεμβούργιος πολιτικός που συνέβαλε στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα στις αρχές της δεκαετίας του 1950 και ένας από τους κορυφαίους αρχιτέκτονες του ευρωπαϊκού οικοδομήματος στη συνέχεια.

Το κοινό ανακοινωθέν των χωρών της Μπενελούξ ήταν αυτό που προκάλεσε τη σύγκληση της Διάσκεψης της Μεσσήνης τον Ιούνιο του 1955, η οποία άνοιξε τον δρόμο για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας.

Ο Μπεχ ζούσε στο Λουξεμβούργο στη διάρκεια των δύο παγκοσμίων πολέμων. Η εμπειρία του τον έκανε να συνειδητοποιήσει πόσο ανίσχυρο μπορεί να είναι ένα τόσο μικρό κράτος, το οποίο προσπαθεί να επιβιώσει απομονωμένο ανάμεσα σε δύο ισχυρούς γείτονες. Έτσι αντιλήφθηκε τη σημασία του διεθνισμού και της διακρατικής συνεργασίας για τη δημιουργία μιας Ευρώπης σταθερότητας και ευημερίας. Συνέβαλε στη δημιουργία της τελωνειακής ένωσης της Μπενελούξ, μεταξύ Βελγίου, Κάτω Χωρών και Λουξεμβούργου, ένα πείραμα που αποδείχθηκε εξαιρετικά χρήσιμο για την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Η διαδικασία συγκρότησης αυτής της ένωσης μεταξύ των τριών μικρών κρατών αποτέλεσε έκτοτε το πρότυπο για τη δημιουργία της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Νεανικά χρόνια και ανάδειξη στην πολιτική σκηνή

Ο Γιόζεφ Μπεχ γεννήθηκε στις 17 Φεβρουαρίου του 1887 στο Ντίκνιχ του Λουξεμβούργου. Σπούδασε νομική στο Φράιμπουργκ της Ελβετίας και στο Παρίσι. Μετά το πέρας των σπουδών του το 1914 άνοιξε δικηγορικό γραφείο και, το ίδιο έτος, εξελέγη βουλευτής στη Βουλή των Αντιπροσώπων του Λουξεμβούργου με το νεοϊδρυθέν Χριστιανικό Κόμμα.

Το 1921 ο Μπεχ ανέλαβε υπουργός Εσωτερικών και Παιδείας. Το 1926 έγινε πρωθυπουργός και υπουργός Εξωτερικών και Γεωργίας. Στη διάρκεια της πρωθυπουργίας του, μεταξύ 1926 και 1936, ξέσπασε η παγκόσμια οικονομική κρίση. Ο Μπεχ είχε πλήρη συναίσθηση της ζωτικής σημασίας που έχουν οι εξαγωγές για την οικονομία μιας χώρας. Το Λουξεμβούργο ήταν σε πολύ μεγάλο βαθμό εξαρτημένο από τη γειτονική Γερμανία, που ήταν ο βασικός εμπορικός εταίρος του. Ο Μπεχ προσπάθησε να περιορίσει στο μέτρο

του δυνατού την οικονομική εξάρτηση του Λουξεμβούργου από τη Γερμανία. Στο πλαίσιο των προσπαθειών του να διευρύνει τις αγορές της χαλυβουργίας του Λουξεμβούργου διαπραγματεύτηκε για πρώτη φορά τη σύσφιξη της οικονομικής συνεργασίας και την τελωνειακή ένωση με το Βέλγιο και αργότερα με τις Κάτω Χώρες. Οι ουσιώδεις αυτές προσπάθειες κατέληξαν στη δημιουργία της Μπενελούξ κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Η ναζιστική Γερμανία εισέβαλε στο Λουξεμβούργο στις 10 Μαΐου 1940 και ο Μπεχ, μαζί με άλλους υπουργούς και την αρχηγό του κράτους, τη Μεγάλη Δούκισσα Σαρλότ, αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα και να σχηματίσουν εξόριστη κυβέρνηση

στο Λονδίνο. Με την ιδιότητα του υπουργού Εξωτερικών, ο Μπεχ υπέγραψε τη συνθήκη Μπενελούξ το 1944. Η εμπειρία του από τη δημιουργία μιας οικονομικής ένωσης για την προώθηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, του κεφαλαίου, των αγαθών και των υπηρεσιών στην περιοχική έμελλε αργότερα να αποδειχθεί πολύτιμη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας.

Καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του, ο Μπεχ παρέμεινε στιγματισμένος από τις μνήμες του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και της κρίσης που επακολούθησε. Την εποχή εκείνη το Λουξεμβούργο κινδύνευσε να γίνει βορά των γειτονικών του χωρών κι αυτό το αίσθημα παντελούς αδυναμίας ανέδειξε τον Μπεχ σε θερμό υπέρμαχο του διεθνισμού.

Εκπροσώπησε το Λουξεμβούργο σε όλες τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και μετά τη λήξη του, και παρότρυνε τους συμπατριώτες του να δεχθούν την προσχώρηση του Μεγάλου Δουκάτου στους νεοπαγείς διεθνείς οργανισμούς: στη Μπενελούξ το 1944, στα Ηνωμένα Έθνη το 1946 και στο NATO το 1949.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα

Στις 9 Μαΐου 1950, υπουργός Εξωτερικών του Λουξεμβούργου ήταν ο Μπεχ. Έχοντας συνειδητοποιήσει την ανάγκη συνεργασίας της χώρας του με τις γειτονικές χώρες στη βάση οικονομικών και πολιτικών συμφωνιών, χαιρέτισε με ενθουσιασμό την πρόταση που ανακοίνωσε την ημέρα εκείνη ο Γάλλος ομόλογός του, Ρομπέρ Σουμάν, για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ). Ήξερε ότι με τον τρόπο αυτό το Λουξεμβούργο θα αποκτούσε όχι μόνο τις ευκαιρίες που είχε ανάγκη, αλλά και μια θέση και μια φωνή στην Ευρώπη. Το κύρος του Λουξεμβούργου στην Ευρώπη ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο όταν έγινε δεκτή η πρόταση του Μπεχ έδρα της Ανώτατης Αρχής της ΕΚΑΧ να είναι το Λουξεμβούργο.

Ως επόμενο βήμα, ο Μπεχ υποστήριξε τα σχέδια για τη δημιουργία Ευρωπαϊκής Αμυντικής Κοινότητας. Η πρόταση αυτή απορρίφθηκε από τη Γαλλία το 1954, αλλά δεν σήμανε σε καμία περίπτωση το τέλος της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η Διάσκεψη της Μεσσήνης

Ο Γιόζεφ Μπεχ προήδρευσε της Διάσκεψης της Μεσσήνης (1-3 Ιουνίου 1955), η οποία αργότερα κατέληξε στη Συνθήκη της Ρώμης, την ιδρυτική πράξη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Στο επίκεντρο της Διάσκεψης βρισκόταν ένα υπόμνημα που υποβλήθηκε από τις τρεις χώρες της Μπενελούξ, με την υπογραφή μεταξύ άλλων και του Μπεχ ως εκπροσώπου του Λουξεμβούργου. Το υπόμνημα ήταν ένας συνδυασμός γαλλικών και ολλανδικών προτάσεων για την ανάληψη νέων δράσεων στον τομέα των μεταφορών και της ενέργειας, ιδίως της πυρηνικής, καθώς και για τη δημιουργία μιας γενικής Κοινής Αγοράς, με έμφαση στην ανάγκη για μια Κοινή Αρχή με ουσιαστικές αρμοδιότητες. Με βάση την εμπειρία τους από τη Μπενελούξ και την Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, οι τρεις υπουργοί Εξωτερικών πρότειναν ένα σχέδιο που ανέπτυξε περαιτέρω την άποψη του Ολλανδού υπουργού Μπέγιεν ότι η οικονομική συνεργασία είναι η οδός που θα οδηγήσει στην ευρωπαϊκή ενοποίηση. Η «έκθεση Σπάακ», όπως είναι γνωστή, από τον Βέλγο υπουργό Σπάακ, πρόεδρο της Επιτροπής που την συνέταξε, αποτέλεσε τη βάση για τη Διακυβερνητική Διάσκεψη στο πλαίσιο της οποίας προέκυψαν οι συνθήκες για την κοινή αγορά και τη συνεργασία στον τομέα της ατομικής ενέργειας, οι οποίες υπογράφηκαν στη Ρώμη στις 25 Μαρτίου 1957.

Ο Μπεχ κρατώντας μια μηχανή λήψης απολαμβάνει μια στιγμή χαλάρωσης στη Διάσκεψη της Μεσσήνης το 1955.

Το 1959, ο Μπεχ παρέδωσε το χαρτοφυλάκιο του υπουργού Εξωτερικών, το οποίο κατείχε από το 1929. Από το 1959 έως το 1964, διετέλεσε πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων. Εγκατέλειψε την πολιτική σκηνή σε ηλικία 77 ετών και πέθανε 11 χρόνια αργότερα, το 1975. Σήμερα θεωρείται ένας από τους ιδρυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω της συμβολής του στην ενοποίηση της Ευρώπης. Η περίπτωση του μας δείχνει πώς μια μικρή χώρα όπως το Λουξεμβούργο μπορεί να διαδραματίσει σπουδαίο ρόλο στη διεθνή σκηνή.